

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 listopada 2019 r. , znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał B. F. emeryturę od 31 sierpnia 2019 r. tj. od dnia nabycia uprawnień i podjął jej wypłatę od 1 września 2019 r. tj. od miesiąca , w którym zgłoszono wniosek o podjęcie wypłaty emerytury. W treści decyzji wskazano, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 434 020,09 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 475 104,93 zł , średnie dalsze trwanie życia tj.260,70 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 3 487,25 zł [(434 020,09 + 475 104,93) /260,70]. W treści decyzji organ rentowy wskazał ,że emerytura została naliczona bez rekompensaty ponieważ B. F. nie udowodniła 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy zaznaczył ,że wnioskodawczyni udowodniła staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 10 lat , 5 miesięcy i 27 dni oraz ,że do okresów pracy w szczególnych warunkach nie uwzględniono następujących okresów:

- od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r. na stanowisku Kierownika Pracowni Organizacji i (...);
- od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r. na stanowisku Kierownika Pracowni (...) Metodycznego i Kadry Kierowniczej;
- od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r. na stanowisku Kierownika Pracowni (...) Oświatą i (...) Metodycznego , gdyż nie były to prace w charakterze nauczyciela.

/decyzja k.20 - 22 plik I akt ZUS/

B. F. uznała powyższą decyzję organu rentowego za krzywdzącą i w dniu 21 listopada 2019 r. złożyła odwołanie wnosząc o jej zmianę. W uzasadnieniu złożonego odwołania B. F. wskazała ,że w okresach zakwestionowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykonywała prace w charakterze nauczyciela , a sprowadzały się one do prowadzenia zajęć dydaktycznych dla kadry kierowniczej i nauczycieli wszystkich typów szkół i placówek oświatowych.

/odwołanie k.3 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.13 – 13 odwrót/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni B. F. urodziła się (...) B. F. legitymuje się wykształceniem wyższym magisterskim z przygotowaniem pedagogicznym oraz posiada stopień zawodowy nauczyciela dyplomowanego.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 2 sierpnia 2019 r. B. F. złożyła wniosek o emeryturę , po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek k.1 - 4 plik I akt ZUS , decyzja k.20 - 22 plik I akt ZUS/

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył B. F. następujące okresy zatrudnienia:

- od 1 maja 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. na stanowisku nauczyciela w Szkole Podstawowej nr (...) w S..
- od 1 września 1989 r. do 6 października 1999 r. na stanowisku nauczyciela - wizytatora w Delegaturze Kuratorium (...) w Ł. z siedzibą w S..

- od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku nauczyciela - konsultanta ds. organizacji i zarządzania w Wojewódzkim Ośrodku (...) w S..

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 7 października 1999 r. do 1 września 2019 r. B. F. była zatrudniona w Wojewódzkim Ośrodku (...) w S., a przed 1 stycznia 2009 r. wykonywała pracę na następujących stanowiskach pracy:

- Nauczyciel - konsultant ds. organizacji i zarządzania - od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r.
- Kierownik Pracowni Organizacji i (...) - od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r.
- Nauczyciel - konsultant ds. wspierania doradztwa metodycznego i kadry kierowniczej od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2008 r.
- Kierownik Pracowni (...) Metodycznego i Kadry Kierowniczej od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r.
- Kierownik Pracowni (...) Oświatą i (...) Metodycznego od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r.
- Nauczyciel - konsultant ds. kadry kierowniczej od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.

/świadectwo pracy k.6 - 6 odwrót plik I akt ZUS/

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego oraz zgromadzonych w aktach sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust.2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 marca 2016 roku, III AUa 1899/15 – Lex 2044406).

Przepisy art.2 punkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,

2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art.173 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku, to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 roku.

Prawo do emerytury pomostowej przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych).

A zatem należy wskazać, że prawo do rekompensaty, zgodnie z w/w ustawą, mają osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczona nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści art.32 ust.3 punkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz.1270) za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art.1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela. Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis §2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Ww. rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w §2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl §21-23 tego rozporządzenia powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w §25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczoną w spornym okresie była pracą wykonywaną w szczególnym charakterze.

Zgodnie z §15 ww. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nauczyciel, wychowawca lub inny pracownik pedagogiczny wykonujący pracę nauczycielską wymienioną w art.1 pkt 1-7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1982 roku, nr 3, poz. 19 ze zm.), określoną w tej ustawie jako praca zaliczona do I kategorii zatrudnienia, nabywa prawo do emerytury na zasadach określonych w §4 i jest uważany za wykonującego prace w szczególnym charakterze.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika wprawdzie , że ubezpieczona będąc zatrudniona w Wojewódzkim Ośrodku (...) w S. w okresach od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r. , od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r. oraz od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r. wykonywała jednocześnie obowiązki kierownika oraz nauczyciela - konsultanta , to jednak brak jest możliwości uznania powyższych okresów za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu § 15 i §2 rozporządzenia w związku z art.1 Karty Nauczyciela. W ocenie Sądu nie ulega bowiem wątpliwości ,że wnioskodawczyni wykonując w pełnym wymiarze czasu pracy powierzone jej obowiązki pracownicze nie mogła jednocześnie w pełnym wymiarze pracować zarówno jako nauczyciel i kierownik , a tylko wykonywanie obowiązków nauczyciela stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pozwalałoby zaliczyć taki okres jako pracę w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu , wykonywanie przez wnioskodawczynię obowiązków kierowniczych musiało bowiem zajmować istotną część czasu pracy wnioskodawczyni , a tym samym nie wykonywała ona pracy nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Biorąc pod uwagę powołane przepisy stwierdzić należy, że wnioskodawczyni ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie nabyła prawa do rekompensaty.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

S.B.